

УДК 37:7

*Заїчко Тетяна, директор ВДШМ
«Вишенька», викладач-методист,
м. Вінниця*

*Заїчко Володимир, викладач ВДШМ
«Вишенька», м. Вінниця*

Ранній мистецький розвиток. З досвіду роботи Вінницької дитячої школи мистецтв «Вишенька»

Світове товариство вчених визнало здорових, розвинутих і вихованих дітей раннього віку «неоціненним багатством» націй і держав усього світу. В резолюції Всесвітньої конференції з виховання і освіти дітей молодшого віку, яка відбулась у 2010 році під егідою ЮНЕСКО, зазначалась необхідність комплексного (цілісного) підходу до розвитку і виховання насамперед дітей раннього віку, залучення до цього процесу медиків, психологів, педагогів та відповідної державної освітньої політики. Підкреслювалась також потреба розроблення комплексних програм розвитку дітей раннього віку (від 0 до 3 років) з урахуванням усіх періодів розвитку дитини: пренатального, перинатального, немовлячого і раннього [5. с. 10].

Оскільки самостійність територіальної громади практично дорівнює відповідальності, то надбання цього «неоціненого багатства» відбувається в самій громаді, зокрема у навчальних закладах, в тому числі у мистецьких школах. Від того, якою є мистецька освіта в громаді, сьогодні залежить те, якою буде громада завтра. Відповідно питання раннього мистецького розвитку дітей набуває особливої актуальності. Професор, доктор мистецтвознавства Любов Кияновська дуже влучно дає відповідь на питання «Чому потрібно це робити?»: «ранній мистецький розвиток передбачає передусім, що дитина з перших місяців свого життя вчиться радіти звуковому світові, вчиться зв'язувати його з багатством кольорів, з іграми, з рухом і фактично вчиться любити музику перш, ніж вона починає її серйозно вивчати і вона дійсно стає для неї обов'язком».

Вінницька дитяча школа мистецтв «Вишенька» також не залишилась осторонь і вирішила долучитись до світової педагогічної практики. Якщо традиційно навчання в мистецьких

школах розпочинається для дітей у 6-7 років, у ВДШМ «Вишенька» вже близько 10-ти років успішно працює відділ загально-естетичного виховання для дітей віком від 3-х до 6-ти років, де навчання проводиться за трьома основними напрямками: музичне мистецтво, хореографія та образотворче мистецтво. Проте, саме період *раннього дитинства* є надзвичайно важливим та унікальним. В цей період відбувається стрімкий загальний розвиток дитини (фізичний, психічний, моральний), який слугує підґрунтям для формування стійких особистісних якостей. Тому у 2018 році після ґрунтовної підготовки в закладі було відкрито групи раннього мистецького розвитку «BABY-ART» для дітей віком від 3-х місяців до 3-х років, які увійшли до складу відділу загально-естетичного виховання. Протягом підготовчого періоду було здійснено такі заходи:

1. Погоджено з департаментом культури ВМР структуру груп, що працюють на засадах самоокупності.

2. Затверджено методичною радою ВОНМЦ галузі культури, мистецтв та туризму навчальну програму «Музичне виховання. Ритміка. Образотворче мистецтво» в групах раннього мистецького розвитку відділу загально-естетичного виховання мистецьких шкіл для учнів віком від 3-х місяців до 3-х років.

3. Отримано результати лабораторних досліджень питної води, освітленості робочого місця, шумового навантаження та інфразвуку, метеорологічних факторів на відповідність приміщення закладу санітарно-гігієнічним нормам приміщень для занять дітей віком від 3-х місяців до 3-х років.

4. Розроблено Порядок прийому до груп раннього мистецького розвитку «BABY-ART», Пам'ятку для батьків (Порядок проведення занять в групах РМР «BABY-ART»), Договір про надання платних послуг учням (слухачам) віком від 3-х місяців до 3-х років, Згоду на фото-, кіно-, теле- та відеозйомку.

5. За власні кошти придбано необхідні дитячі музичні та шумові інструменти, обладнання та інвентар.

До навчального плану груп включено 1 академічну годину музичного виховання, 1 академічну годину ритміки, 2 академічних години образотворчого мистецтва.

В роботі з групами «BABY-ART» необхідно враховувати такі особливості: заняття проводяться лише в першій половині дня відповідно до розкладу; вологе прибирання, кварцування та

провітрювання приміщення, санітарна обробка інвентаря та обладнання проводиться за затвердженим графіком в посиленому режимі відповідно до чинних санітарних норм; заняття проводяться за обов'язковою участю одного з членів родини: мами, тата, бабусі, дідуся («Партнера»), який буде постійним і незмінним учасником навчального процесу; оскільки в штатному розкладі закладу не передбачена посада медичного працівника, відповідальність за життя та безпеку учнів під час проведення занять покладається на дорослого Партнера; заняття проходять виключно у формі гри під музичний супровід (переважно у виконанні концертмейстера). Контрольні уроки в традиційному понятті при роботі з малятами не мають сенсу, тому кожен навчальний семестр слід завершувати тематичним святом на зразок святкового ранку в дитячому садочку, але, на відміну від останнього, з перевагою не показового, а пізнавального та розвивального значення.

Навчальна програма «Музичне виховання. Ритміка. Образотворче мистецтво» в групах раннього мистецького розвитку відділу загально-естетичного виховання мистецьких шкіл для учнів віком від 3-х місяців до 3-х років укладена на основі Програми розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років «Оберіг» [Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики дошкільної освіти Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського.]

Навчальний курс з раннього мистецького розвитку розраховано на три основні вікові групи: від 3-х до 12-ти місяців; від 1-го до 2-х років; від 2-х до 3-х років. Заняття проводяться двічі на тиждень в сформованих групах по дві академічні години на день, всього чотири академічні години на тиждень. Враховуючи специфіку навчальних дисциплін, одне заняття об'єднує в собі два предмети – «Ритміка» та «Музичне виховання» і триває до 30 хвилин; інше – два уроки з предмету «Образотворче мистецтво» і триває також до 30-ти хвилин. Протягом усіх занять види діяльності постійно змінюють та доповнюють одна одну. Головна форма роботи, перевірки рівня засвоєння матеріалу – гра.

Головне завдання роботи груп раннього мистецького розвитку – забезпечення повноцінного художньо-естетичного, психоемоційного, емоційно-соціального розвитку дитини; дати

початок розвитку креативності дитини та забезпечити її ранню комфортну соціалізацію.

Забезпечення повноцінного художньо-естетичного розвитку передбачає розвиток творчої активності, музичних та образотворчих задатків, залучення до рухової та театральної діяльності, позитивні показники якої дають можливість оцінювати рівень розвитку дитини. Розгорнутий опис показників всебічного розвитку дитини докладно викладено в Програмі розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років «Оберіг» [5. С. 26-127].

У результаті проведеної нами роботи, вивчення досвіду роботи мистецьких шкіл в Німеччині, було зроблено такі висновки: інвестуючи людські, творчі, матеріальні ресурси, якими володіє сьогодні мистецька школа, у ранній мистецький розвиток дітей, через 20-30 років ми отримаємо в результаті здорових, розвинутих, вихованих, свідомих, освічених людей, які збудують потужну успішну країну.

Література

1. Борщ Р.М. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості» / Р.М. Борщ, Д.В. Самойлик. – Т: Мандрівець, 2013. – 72 с.
2. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія: навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 391 с.
3. Жебровський Б.М. Пренатальна та перинатальна педагогіка / авт.-упоряд.: Т . Азаренко, А.П. Грищенко, Т.Л. Гурковська, О.П. Долинна та ін. – Т.: Мандрівець, 2013. – 80 с.
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1997. – № 24. – с. 170.
5. Програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років «Оберіг» [А.М. Богуш, Т.В. Панасюк, О.П. Долинна та ін]; кер. Б.М. Жебровський. – Т.: Мандрівець, 2014. – 160 с.
6. Федоренко В.Л. Конституційне право України: підруч.; До 20-ї річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України. – К.: Ліра, 2016. – 616 с.